

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านธารมมงคล หมู่ 9 ตำบลหนองน้ำแดง
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

วิทยารรณ เดิมพันธ์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านธรมงคล หมู่ 9 ตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ อุสาหะ, 53 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นรายงานการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านธรมงคล หมู่ 9 ตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างเดือนธันวาคม 2544 – กรกฎาคม 2545 กรณีศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านธรมงคล การบริหารงานกองทุน สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของราษฎรโดยจุดมุ่งหมายในการประเมินโครงการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนครั้งนี้ว่าเงินกองทุน 1 ล้านบาท ทำให้หมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็งขึ้น ประชาชนสามารถที่จะจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้กู้เงินกองทุนได้นำเงินไปประกอบอาชีพจริงตามที่ยื่นเสนอโครงการขอู้

โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรมงคลจากแบบรายงาน บร.1 – บร.12 เป็นหลักโดยการสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมการตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะมีการเก็บข้อมูลหลายครั้งและจากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ ที่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และถูกต้องน่าเชื่อถือ

ผลของการดำเนินงานในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านธรมงคลทำให้ทราบว่าประชาชนมีความพึงพอใจอย่างมากที่รัฐบาลจัดสรรเงินจำนวนนี้มาช่วยเหลือประชาชนโดยให้ประชาชนแต่ละหมู่บ้านเป็นผู้บริหารจัดการเงินกองทุนภายในหมู่บ้าน ซึ่งทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ การพึ่งตนเอง โดยนำเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินล้านไปประกอบอาชีพและส่งเสริมอาชีพเดิม ทำให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น อีกทั้งทำให้ลดปัญหาการว่างงานการบริหารงานเป็นไปตามหลักการบริหารการที่ดี ตรงตามวัตถุประสงค์การวางแผนการจัดองค์การที่ดี ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จ ได้แก่ ความร่วมมือจากประชาชนในหมู่บ้านและได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลด้านงบประมาณเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่กองทุนหมู่บ้านในการบริหารงานต่อไป

สาขาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ อูสาหะ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- นายสาทิพย์ จูไรรัตน์ และนายประพล จาตะคุ ที่ให้แนะนำปรึกษาและประสานงานกับทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านธารมงคล องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำแดง ที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวกและขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านธารมงคล ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

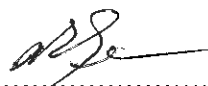
ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่บุญจันทร์ เดิมพันธ์และคุณยายหอม เดิมพันธ์ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

วิภาวรรณ เดิมพันธ์

หน้าอนุมัติ

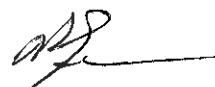
อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาจัดการและประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ อูสาหะ

กรรมการสอบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ อูสาหะ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน 8 ปี.ศ. 2545 พ.ศ.....

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
หน้าอนุมัติ.....	ค
สารบัญ.....	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีการดำเนินการ.....	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ.....	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบายหลัก วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	4
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544.....	6
3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	9
4. แบบติดตามคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	15
5. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง..	16
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	16
7. หลักเกณฑ์ประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล.....	18
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
1. วิธีการประเมินโครงการ.....	19
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	28
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	29
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	31
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
1. ผลการประเมินบริบทประเทศ / ชุมชน.....	35
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม.....	38
3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้.....	43
4. สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	44
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	46
2. วิธีการดำเนินการ.....	46
3. ผลการดำเนินการ.....	47
4. อภิปรายผล.....	49
5. ข้อเสนอแนะ.....	52
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และ พ.ศ.2545	
ภาคผนวก ข. แบบรายงานการเก็บข้อมูล บร. 1 – บร. 12	

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในการจัดทำสารนิพนธ์เกี่ยวกับบริบทของหมู่บ้านธารมงคล หมู่ที่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา สืบเนื่องจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล นำโดย นายกรัฐมนตรี ฯพณฯ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งมีนโยบายที่สำคัญยิ่งในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม นำไปสู่กระบวนการเสริมสร้าง การพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การแก้ปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทาง ด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองขึ้น กองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อให้เงินกองทุน 1 ล้านบาท เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษากองทุน 1 ล้านบาท ของหมู่บ้านธารมงคล หมู่ที่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายในการศึกษาและวิจัยเพื่อการจัดทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ ว่ามีความพร้อม มีความคิดเห็น และมีศักยภาพเพียงพอหรือไม่

จากความพร้อมของหมู่บ้านธารมงคล ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ในการจัด ตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้ยื่นเสนอขอการจัดตั้งกองทุน 1 ล้านบาท ขึ้นภายใน หมู่บ้าน จนได้รับการอนุมัติการจัดตั้งกองทุนและได้รับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านธารมงคล โดยได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนจำนวน 15 ท่าน เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุน จากการเลือกตั้งขึ้นตามระบอบประชาธิปไตย จากผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีความตั้งใจจริงในการ ทำงาน โดยความเห็นชอบจากสมาชิกในหมู่บ้าน และเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมี ประสิทธิภาพ อีกทั้งนำไปสู่การพัฒนากองทุนให้มีศักยภาพความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจที่ ยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการ สนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยได้มีการ จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาแก่บัณฑิตที่ว่างงาน จำนวน 74,881 คน ทั่วประเทศ เพื่อเข้าร่วมโครงการ การศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษาการปฏิบัติงานจริง ในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง บัณฑิตที่เข้าร่วมโครงการนี้ได้รับวุฒิการศึกษา คือ ประกาศนียบัตร บัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ในการจัดตั้งโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และเพื่อทราบผลของการดำเนินงานในครั้งนี้ จึงกำหนดให้มีการประเมินผลโครงการขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการดังนี้

1. เพื่อศึกษาวัดความเข้มแข็งของชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
3. เพื่อศึกษาว่าได้เกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้หรือไม่จากกระบวนการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้
4. เพื่อศึกษาว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อเพียงใด

กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีหรือต้นแบบทางความคิดที่ได้นำมาใช้ในการปฏิบัติการจริง ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่รับผิดชอบ ด้วยกระบวนการประเมินแบบมีส่วนร่วม ชิพพ์ โมเดล (CIPP Model) ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการโดยที่ตัวอักษร CIPP มีความหมายดังนี้

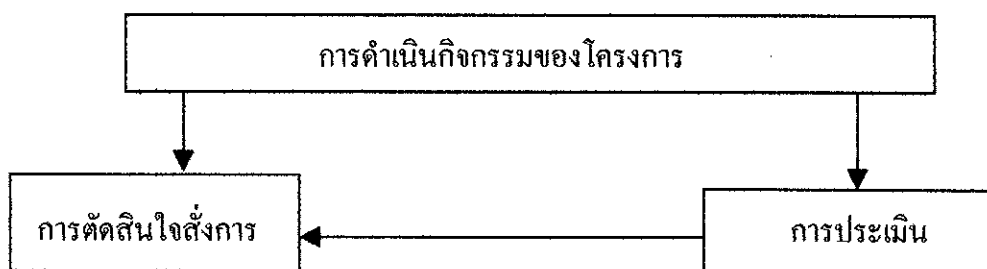
C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยงาน
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

(ชุดวิชาสารนิพนธ์ Substantive Report หลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ ISBN 974 – 559 – 573 –1 พ.ศ. 2545)

จากกระบวนการ CIPP Model นี้ สามารถแบ่งการตัดสินใจควบคู่กับการประเมินดังกล่าวได้ 4 ประการ ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้าง
3. การตัดสินใจในการปฏิบัติ
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า CIPP Model เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆที่มีอยู่ โดยสามารถแสดงเป็นแผนได้ดังรูปนี้

วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านธรมงคล หมู่ที่ 9 นั้น ผู้ประเมินมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาระเบียบการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2544

(คู่มือ ก.ท.บ. หมู่บ้านธรมงคล หมู่ที่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา พ.ศ.2544)

2. เข้าไปศึกษาการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรมงคล ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยและอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านธรมงคล

3. ผู้เขียนสารนิพนธ์ได้ใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า CIPP Model นำมาวิเคราะห์กองทุนของหมู่บ้านธรมงคล และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่ทำการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

4. นำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบรายงาน บร.1 – บร.12 เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

5. นำข้อมูลที่ไดจากการเก็บข้อมูลจาก บร.1 – บร.12 มาทำการประมวลสังเคราะห์ตามประเด็นที่จะต้องเขียนสารนิพนธ์

6. ทำการเขียนสารนิพนธ์บทที่ 1,2,3,4,5 บรรณานุกรม และภาคผนวก จนสมบูรณ์ ตามแนวทางที่มีคำอธิบายในชุดวิชาสารนิพนธ์ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2545

ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ มีดังนี้

1. ได้ทราบถึงชีวิตความเข้มแข็งของชุมชน
2. ได้ทราบว่าปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน
3. ได้ทราบว่าได้เกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ภายในหมู่บ้านธรมงคลจากกระบวนการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้
4. ได้ทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายทั้ง 5 ข้อ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักวิชาที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏในบทนี้ เป็นหลักวิชาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ประมวลจากแนวคิดทฤษฎี และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการดำเนินงาน และหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระมีความถูกต้องสมเหตุสมผลในทางวิชาการ หลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมินและหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระดังกล่าวมี 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบาย

จากนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลปัจจุบัน โดยการนำของ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้านในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะการเรียนรู้พึ่งพาตนเอง อีกทั้งปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง จึงได้จัดทำนโยบายสนับสนุนโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หรือกองทุน 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้กับชาวบ้านกู้ยืมนำไปลงทุนประกอบอาชีพ เพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้กับตนเองและครัวเรือน อีกทั้งกับชุมชนท้องถิ่น

หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง อีกทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือนประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินกองทุนต่าง ๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์หมู่บ้าน กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ เป็นต้น

2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนของเงินอุดหนุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนที่หน่วยงานราชการเลเลือกสนับสนุน

3. การปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ตามแนวทางพระราชดำริ ให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยที่ส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนด้านวิชาการอบรมความรู้ และด้านการบริหารจัดการทำบัญชีภายในกองทุน

4. การติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนและสวัสดิการต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้ความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

(คู่มือ ก.ท.บ. หมู่บ้านธารมงคล หมู่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา, 2544)

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีดังนี้คือ

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชน สำหรับการลงทุนเพื่อสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และการบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน เพื่อสร้างสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารเงินกองทุนภายในหมู่บ้านและชุมชนตนเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อการแก้ปัญหา เสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

(คู่มือ ก.ท.บ. หมู่บ้านธารมงคล หมู่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา, 2544)

กล่าวโดยสรุปแล้ว คือ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกองทุนรวมระดับชาติ เพื่อจัดสรรให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งละ 1 ล้านบาท เป็นทุนหมุนเวียนสำหรับการสร้างสวัสดิการแก่ ชุมชนของตนเอง สืบเนื่องถึงความมีศักยภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544

2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544

ตอนที่ 2

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

จากหมวดที่ 1 สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ทั้งนี้ยังประกอบไปด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มี การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายแนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินทุน
3. จัดทำร่างกฎหมาย กทบ. เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
4. กำหนดแผนงาน และออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารงาน

กองทุน

5. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน จ่ายเงิน เก็บรักษาและจัดสรรเงินกองทุน
6. ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการและการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินการตามระเบียบ
8. ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ
9. เพื่อประโยชน์ในการบริหาร สามารถขอเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานได้
10. รายงานผลการดำเนินงาน ให้คณะรัฐมนตรี ปีละ 1 ครั้งเป็นอย่างน้อย
11. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมายกำหนด

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยสำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงาน

4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการจัดตั้งนโยบาย และแนวทางในการบริหาร
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ
6. สนับสนุนให้มีการประชุมและฝึกอบรมบุคลากร
7. เสนอความคิดเห็น สนับสนุน ปรีกษาหารือ แก่คณะกรรมการ
8. รายงานผลการปฏิบัติงาน

2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวดที่ 1 ชื่อความทั่วไป

หมวดที่ 1 กล่าวถึงความหมายของคำที่ใช้ในระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

หมวดที่ 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวดที่ 2 กล่าวถึงปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองชาติ วัตถุประสงค์ในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน แหล่งเงินทุน โดยมาจากเงินอุดหนุนของรัฐบาลเงินกู้ยืม ดอกผลหรือประโยชน์จากกองทุน นอกจากนี้ยังกล่าวถึงกฎข้อบังคับที่คณะกรรมการต้องปฏิบัติในการจัดสรรเงินกองทุนแก่สมาชิกกองทุนด้วย

หมวดที่ 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นรองประธาน นอกจากนี้ยังประกอบด้วย ปลัดกระทรวง และอธิบดีกรมต่าง ๆ ด้วย

คณะอนุกรรมการสนับสนุนมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดแผนปฏิบัติการบริหารจัดการเงินกองทุน
2. สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคณะอนุกรรมการ
3. บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ
4. ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบข้อบังคับกองทุนตามแผนงานของรัฐ
5. แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

หมวดที่ 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด โดยให้ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ปลัดจังหวัดเป็นรองประธาน ผู้แทนจากกระทรวงต่าง ๆ และธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หน้าที่ของคณะอนุกรรมการระดับจังหวัดมีดังนี้

1. รับเงินทะเบียนกองทุน
2. ให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมของกองทุน
3. สนับสนุนความพร้อม และติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน
4. จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลกองทุนต่าง ๆ ในจังหวัด
5. รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัด
6. แต่งตั้งคณะทำงาน และปฏิบัติตามหน้าที่อื่น

หมวดที่ 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุนจำนวน 15 คน โดยคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และคุณสมบัติที่ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

หน้าที่อำนาจความรับผิดชอบของคณะกรรมการมีดังนี้

1. บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์
2. ออกระเบียบหลักเกณฑ์ หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน
3. รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
4. ดำเนินการและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
5. พิจารณาการให้กู้
6. ทำนิติกรรมสัญญา หรือดำเนินการเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน
7. จัดประชุมสมาชิกเพื่อทำการตกลง
8. จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร

หมวดที่ 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน

ในหมวดนี้กล่าวถึงแหล่งที่มาของเงินกองทุน และคุณสมบัติของสมาชิกกองทุน เงื่อนไขการจัดประชุมของสมาชิกกองทุน และสิทธิของสมาชิกกองทุนในการออกเสียงในที่ประชุม

หมวดที่ 7 กองกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กล่าวถึงเงื่อนไขการกู้ยืมเงินของสมาชิกกองทุน คือรายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท รวมทั้งระเบียบข้อบังคับที่สมาชิกผู้กู้จะต้องปฏิบัติ การชำระเงินคืน ระยะเวลาการชำระเงินคืนและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ต้องชำระ

หมวดที่ 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ

กำหนดให้คณะกรรมการจัดทำบัญชีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด และแจ้งให้สมาชิกทราบ และมีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ

และกำหนดให้ทำท่างบการเงินภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นปี ทางบัญชีของทุกปี และกำหนดให้จัดสรรกำไรสุทธิตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด

หมวดที่ 9 บทเฉพาะกาล

ในวาระเริ่มแรกให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนเพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการเลือกคณะกรรมการกองทุน ผู้มาประชุมจะต้องมีหัวหน้าครัวเรือนจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีให้กรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุน

ระเบียบข้อบังคับ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านธารมงคล (บ้านหนองประดู่ส้ม)

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านธารมงคล ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการออม เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงอาหาร และเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้ออาทรต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านธารมงคลไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกองทุนหมู่บ้านธารมงคล”

ข้อ 2 ที่ตั้งของกองทุนศูนย์ ศ.ส.ม.ช.บ้านธารมงคล (หนองประดู่ส้ม) หมู่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา 30130

ข้อ 3 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 4 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- (2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสั่งจะ และเงินรับฝาก
- (3) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- (4) เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการ คือ
 1. เป็นคนมีความซื่อสัตย์
 2. เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
 3. เป็นคนไม่มัวเมา ในสิ่งอบายมุข
 4. เป็นคนรู้จักสามัคคี
- (5) เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการ คือ
 1. เป็นคนเก่งเรียน ใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ

2. เป็นคนเก่งคิด คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา
3. เป็นคนเก่งงาน ขยันการงาน และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน
4. เป็นคนเก่งคน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุก ๆ คน

ข้อ 5 แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- (2) เงินกู้ยืม
- (3) ดอกผลหรือประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- (4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- (5) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- (6) เงินค่าหุ้น
- (7) เงินสมทบจากกลุ่ม หรือองค์กรสมาชิก
- (8) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระติดพันอื่นใด

ข้อ 6 คุณสมบัติของผู้เป็นสมาชิก

1. เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนจัดตั้งกองทุน
2. จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของกองทุน
3. มีความปรารถนาดี อดทน เสียสละ และมีความซื่อสัตย์
4. ต้องถือหุ้นร่วมกันอย่างน้อย 1 หุ้น และ ไม่เกิด หนึ่ง ใน ห้า ของกองทุนหุ้นทั้งหมด

ข้อ 7 การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

1. ยื่นคำขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน ได้ที่คณะกรรมการกองทุน
2. ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 6 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้ เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือ องค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก
3. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่า จะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

ข้อ 8 เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาคุณสมบัติตามข้อ 6 และสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก จะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้นและเงินฝากสัจจะภายใน 3 วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งเข้าเป็นสมาชิก

ข้อ 9 สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ตาย

2. ลาออก และได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
3. วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
4. ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้เข้าร่วมประชุม
5. จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน หรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือ หรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด
6. จงใจบิดเบือนความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
7. นำวัตถุประสงค์ของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้
8. มีลักษณะหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อที่ 6

ข้อ 10 สมาชิกผู้ไม่มีหนี้สินหรือภาวะผูกพันใด ๆ กับกองทุนทั้งในฐานะผู้กู้หรือผู้ค้ำประกันอาจขอลาออกจากการเป็นสมาชิกของกองทุนได้โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการกองทุน เพื่อพิจารณาอนุญาตและให้ขาดจากสมาชิกภาพในวันที่คณะกรรมการกองทุนดำเนินการอนุญาต

ข้อ 11 ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพ อาจยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกใหม่ได้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี

ข้อ 12 การคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า คณะกรรมการกองทุนคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นสมาชิกทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคล กลุ่มหรือองค์กรบุคคลเป็นราย ๆ ละ 20 โดยสมาชิกจะต้องชำระเมื่อได้รับการพิจารณาตามข้อ 7 และต้องชำระภายใน 3 วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 13 หุ่น ๆ หนึ่ง มีมูลค่า 30 บาท สมาชิกแรกเข้า ตามข้อ 7 จะต้องถือหุ่นอย่างน้อยหนึ่งหุ่น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ่นทั้งหมด ที่มีอยู่ในกองทุน โดยสามารถชำระค่าหุ่นได้ปีละหนึ่งครั้งในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปี ของกองทุน

ข้อ 14 สมาชิกจะพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ ความชำนาญ เพื่อเป็นคณะกรรมการกองทุนภายใต้ระบบประชาธิปไตย จำนวน 12 คน

ข้อ 15 คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธานกองทุน เลขานุการ ทรัพยากร ผู้ตรวจสอบภายใน และประชาสัมพันธ์ที่ปรึกษาของกองทุนจำนวน 8 คน

ข้อ 16 กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่งให้กรรมการกองทุนจับฉลากออกถึงหนึ่งของคณะกรรมการกำหนดในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระคณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่และคณะกรรมการกองทุนจะจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุน ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระภายในระยะเวลา 30 วัน กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับเลือกอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระติดต่อกันไม่ได้

ข้อ 17 คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

ข้อ 18 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน
2. ออกระเบียบข้อบังคับ หรือ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน
3. รับสมัครสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 19 ประธานกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. เป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการกองทุน
2. เรียกประชุมคณะกรรมการกองทุน
3. แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามมติหรือตามที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมาย
4. ปฏิบัติงานหน้าที่อื่น ๆ ตามข้อบังคับและมติของคณะกรรมการกองทุนให้รองประธานกรรมการกองทุนทำหน้าที่แทนประธานกรรมการกองทุน เมื่อประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือประธานกรรมการกองทุนมอบหมายให้ทำการแทน

ข้อ 20 ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมคราวหนึ่งคราวใดได้ ให้ที่ประชุมเลือกคณะกรรมการกองทุนคนใดคนหนึ่งเป็นประธานสำหรับการประชุมคราวนั้น

ข้อ 21 เสร็จธุระกองทุนมีหน้าที่ รวบรวมจัดเก็บ ดูแลรักษากองทุนและรายได้ของกองทุนรวมทั้งรายการจัดทำบัญชี พร้อมทั้งควบคุมการใช้จ่ายเงินกองทุนให้เป็นไปอย่างรอบคอบและให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อ 22 เลขานุการกองทุนมีหน้าที่ติดต่อประสานงานทั่วไปนัดประชุมกรรมการกองทุนจดบันทึกการประชุม ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ 23 ผู้ตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชี กำกับดูแลเงินกองทุนให้เป็นไปตามมติที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดรวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ 24 ประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ผลิตเอกสารสิ่งพิมพ์ให้ข่าวสารแก่สมาชิกและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 25 กรรมการกองทุนอื่น ๆ ให้มีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดมอบหมาย

ข้อ 26 คณะกรรมการกองทุนต้องมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นเร่งด่วน ประธานกรรมการอาจเรียกประชุมได้มากกว่า 1 ครั้ง และจะต้องมีคณะกรรมการเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยหนึ่ง ของกรรมการทั้งหมดจึงจะครบองค์ประชุม

ข้อ 27 การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากและกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงในการลงคะแนนหนึ่งเสียง ในกรณีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง หรือเป็นผู้ชี้ขาด

ข้อ 28 ประเภทการกู้ยืม สมาชิกสามารถยื่นขอเงินกู้ต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาอาชีพ
2. การสร้างงาน
3. การสร้าง และ/ หรือ เพิ่มรายได้
4. ลดรายจ่าย
5. บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน

ข้อ 29 การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่ประสงค์จะขอเงินกู้จะต้องทำโครงการเพื่อขอเงินกู้จากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

ข้อ 30 ลักษณะของโครงการ สมาชิกสามารถยื่นขอเงินกู้ตามข้อ 28 (1) (2) (3) และ (4) ต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติ คือ เป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็น ได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

ข้อ 31 วงเงินกู้ เงินกู้ตามข้อ 28 (1) (2) (3) และ (4) ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งในวงเงินไม่เกิน 20,000 บาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้อย่างใดเกินกว่า 20,000 บาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกิน 50,000 บาท โครงการที่สมาชิกยื่นขอเงินกู้ตามข้อ 25 (5) ต้องเป็นการกู้เงินเฉพาะกรณีเพื่อการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร แต่จะให้เงินกู้เพื่อการสุรุ่ยสุร่าย หรือการเก็งกำไรไม่ได้ในวงเงินรายละ 5,000 บาท

ข้อ 32 การดำเนินการตามโครงการที่ขอเงินกู้และการจัดทำรายงาน สมาชิกจะต้องดำเนินโครงการที่ขอเงินกู้ให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์และจัดทำรายงานความก้าวหน้าตามและรายงานที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 33 การทำสัญญาเงินกู้ เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

ข้อ 34 หลักประกันเงินกู้ มีข้อกำหนดดังนี้

1. เงินกู้ตามข้อ 28 (1) (2) (3) และ (4) จะต้องให้สมาชิกของกองทุนจำนวน 2 คนขึ้นไปเป็นผู้ค้ำประกัน สำหรับเงินกู้ตามข้อ 28 (5) ให้ทำสัญญาเพียงอย่างเดียว

ข้อ 35 การชำระเงินกู้คืน เงินชำระหนี้สำหรับเงินกู้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

1. เงินกู้ตามข้อ 28 (1) (2) (3) และ (4) ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมทั้งดอกเบี้ยภายใน 1 ปี
2. เงินกู้ตามข้อ 28 (5) ให้ผู้กู้คืนเงินกู้เต็มจำนวนพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลาไม่เกิน 120 วัน

ข้อ 36 อัตราดอกเบี้ย

1. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 8 บาทต่อปี
2. อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ร้อยละ 3 บาทต่อปี

ข้อ 37 ค่าปรับในกรณีผู้กู้ผิดสัญญาเงินกองทุนให้ผู้กู้ทำหนังสือพอนผันต่อคณะกรรมการเมื่อคณะกรรมการรับทราบแล้วจะทำหนังสือพอนผันให้เป็นระยะเวลา 3 เดือน โดยเสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 5 บาทต่อเดือน ถ้าหลังจาก 1 เดือน หลังระยะเวลาพอนผันผู้กู้ไม่สามารถนำเงินมาชำระหนี้ได้จะต้องเรียกผู้ค้ำประกันมารับทราบและดำเนินการต่อไป

ข้อ 38 กองทุนจะจัดทำบัญชีฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบแล้วติดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบโดยมีประเภทบัญชีที่จะต้องดำเนินการจัดทำดังนี้

1. บัญชีเงินฝากออมทรัพย์
2. รายรับรายจ่ายของกองทุน
3. สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

ข้อ 39 คณะกรรมการกองทุนจะตรวจสอบบัญชีของกองทุน และรายงานการตรวจสอบบัญชีต่อคณะกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินการของกองทุน ทุก 3 เดือน และทุกครึ่งปี พร้อมทั้งแสดงบัญชีกำไร ขาดทุน และงบดุล ในบัญชีที่ส่งมาภายใน 120 วัน นับแต่สิ้นปีบัญชี

ข้อ 40 การจัดสรรกำไรสุทธิ ประจำปีเมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้ว ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรดังนี้

1. เงินปันผลค่าหุ้นในอัตราร้อยละ 15 บาท
2. เงินตอบแทนคณะกรรมการกองทุน ร้อยละ 20 บาท
3. เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ ร้อยละ 5 บาท
4. เป็นทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน ร้อยละ 10 บาท

5. เป็นเงินประกันความเสี่ยง ร้อยละ 20 บาท
6. เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน ร้อยละ 5 บาท
7. เป็นทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ร้อยละ 15
8. เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน ร้อยละ 10

ข้อ 41 ให้คณะกรรมการกองทุนนัดประชุมใหญ่สมาชิกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยมีวาระการประชุม ดังนี้

1. ประธานกล่าวเปิดประชุม
2. เรื่องที่แจ้งให้ที่ประชุมทราบ
3. รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ผ่านมา
4. พิจารณาเรื่องที่ค้างในที่ประชุมครั้งก่อน
5. เสร็จญูกรายงานฐานะทางการเงิน
6. วาระที่ต้องการพิจารณา
7. เรื่องอื่น ๆ
8. สรุปผลและปิดการประชุม

ข้อ 42 บทเฉพาะกาล บรรดาประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับ และระเบียบต่าง ๆ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้ใช้บังคับต่อไป เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบข้อบังคับนี้ทั้งนี้จนกว่าจะได้มีการแก้ไขหรือยกเลิก

ข้อ 43 ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการกองทุนประเมินผลการดำเนินงานตามระเบียบนี้ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

ข้อ 44 ให้คณะกรรมการกองทุน เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ 20 ก.ค. พ.ศ. 2544

ตอนที่ 3 หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อ 41 ของระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีครัวเรือนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดดังนี้
 1. เป็นผู้ที่มิใช่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันไม่น้อยกว่า 2 ปี
 2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
 3. ปฏิบัติตนอยู่ในศาสนา ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
 5. ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษความผิดที่กระทำโดยประมาท
 6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน

แบบคำขอขึ้นทะเบียนประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. จำนวนประชากรในหมู่บ้าน
2. จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน
3. อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน
4. ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้าน ทั้งผลผลิตด้านการเกษตรและการแปรรูปผลผลิต
5. รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้าน

การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงิน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. ผู้ประสงค์จะขอกู้ต้องจัดทำคำขอกู้ โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมอย่างชัดเจน

2. คณะกรรมการกองทุนมีสิทธิอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง ไม่เกิน 20,000 บาท
3. ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมส่งสำเนาแบบคำขอกู้ให้แก่ผู้กู้และธนาคาร

ทราบ

4. การมีหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สิน
5. กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
6. กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย
7. กรณีผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่กำหนด
8. กรณีผู้กู้ใช้เงินผิดวัตถุประสงค์การขอกู้ให้คณะกรรมการมีสิทธิยกเลิกสัญญา

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการหนึ่งที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารการจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

โดยวัตถุประสงค์ของโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิต ให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 4 หลักการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร จัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สำหรับในการวิจัยนี้ได้นำเสนอด้วยกระบวนการประเมินแบบมีส่วนร่วมโมเดลชิป(CIPP + Model)

CIPP + Model คือ กระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในทางเลือกต่างที่มีอยู่ ซึ่งในการทำการวิจัยครั้งนี้สามารถแบ่งกระบวนการประเมินได้ 4 ประการ

1. การประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งบริบทหรือสถานะแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยให้คาดการณ์ถึงผลของการดำเนินโครงการ
2. การประเมินตัวป้อนเข้า (Input Evaluation) เป็นการแสดงความสอดคล้องของปัจจัยภายในปัจจัยภายนอกกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) กระบวนการการดำเนินโครงการสามารถเปลี่ยนแปลงได้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามค้นพบสิ่งที่ดีกว่า
4. การประเมินผลที่เกิดจากโครงการ (Product Evaluation) โดยพิจารณาจาก ผล (Output) ผลกระทบ (Effects) ผลทางอ้อม (Impacts) ซึ่งผลที่เกิดขึ้นทั้งหมดต่างมีความสำคัญ

จากกระบวนการ CIPP MODEL นี้สามารถแบ่งการตัดสินใจควบคู่กับการประเมินดังกล่าวได้ 4 ประการดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้าง
3. การตัดสินใจในการปฏิบัติ
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเฉพาะรายกรณีหมู่บ้านธรมงคล หมู่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา โดยที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้เข้าไปปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานครั้งนี้ คือ

1. ทำการประเมินกองทุนหมู่บ้านธรมงคล หมู่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา
2. ส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านธรมงคล หมู่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

วิธีการประเมินโครงการ

วิธีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่นำมาใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านธรมงคล หมู่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา คือ วิธีการประเมินเชิงระบบ (System Theory , System Approach) ในรูปแบบ ซัพพลายโมเดล ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

(ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา Evaluation Development หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ พ.ศ. 2545)

เกิดขึ้นในยุคที่ 6 ยุคการขยายองค์ความรู้ทางการประเมิน (ค.ศ. 1958 – 1972) ในยุคที่ 6 เป็นยุครุ่งอรุณของการประเมินที่จะก้าวต่อไปในฐานะศาสตร์แห่งวิชาชีพ เพื่อการพัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาองค์การและสภาพสังคมเพื่อนุชชาติ โดยกล่าวว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวความคิดพื้นฐาน มีการกำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C)

เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา ความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ การประเมินแบบนี้ได้ถูก

นำมาใช้ในการประเมินในหมู่บ้านธารมงคล หมู่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา และสมาชิกผู้รู้รายบุคคล อีกทั้งสมาชิกกองทุนหมู่บ้านธารมงคล

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation: I)

เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความพอเพียงของทรัพยากรภายในหมู่บ้าน ธารมงคล จำนวนสมาชิกภายในหมู่บ้าน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี รวมทั้งแผนการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)

เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการ ซึ่งจะนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ให้การดำเนินการในช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับนำมาประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านธารมงคล

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P)

เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และการประเมินผลผลิตนี้ได้นำมาใช้ในการประเมินผลผลิตของ โครงการกองทุนเงินล้านของหมู่บ้าน ธารมงคล

นอกจากนี้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้ คือ

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions)

เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลวางแผนประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้ นำไปกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการในการดำเนินงาน

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decisions)

เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากข้อมูลปัจจัยเบื้องต้น กำหนดโครงสร้างของแผนการดำเนินงาน และแผนงานของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decissions)

เป็นการตัดสินใจที่นำข้อมูลจากการประเมินกระบวนการมาใช้พิจารณาควบคุมการดำเนินการ ให้เป็นไปตามแผนงาน และสามารถปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decisions)

เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นนำมาใช้ในการพิจารณา การยุติ สิ้นเลิก หรือปรับปรุง ขยายโครงการที่จะนำมาใช้ต่อไป

(คู่มือ ชุมวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา Evaluation for Development พ.ศ. 2545)

สำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านรารมงคล สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระบบ คือ

1. ระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2. ระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้นการกำหนดตัวชี้วัดที่จะประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงมีดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

ประกอบไปด้วย ตัวชี้วัดจำนวน 4 กลุ่ม คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)

1.1 ตัวชี้วัดระดับประเทศ

- ความยากจนของประเทศ
- นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ
- อื่น ๆ

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น/หมู่บ้านรารมงคล

- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านรารมงคล
- สภาพปัจจุบัน
- ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน
- ด้านวัฒนธรรม
- ด้านอื่น ๆ

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) มีตัวแปร ดังนี้

- นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- เงิน 1 ล้านบาท
- คณะกรรมการหมู่บ้าน
- เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
- ผู้สมัครขอกู้
- อื่น ๆ

3. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

- การคัดเลือกผู้กู้
- การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
- การรับชำระหนี้
- การทำบัญชี
- การช่วยเหลือตลาด
- อื่น ๆ

4. ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ตัวแปร ดังนี้

- จำนวนผู้กู้
- ยอดเงินผู้กู้
- อื่น ๆ

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- จำนวนผู้ที่กู้ได้
- จำนวนทุนสะสมหมู่บ้าน
- การขยายกิจการของผู้กู้
- การเกิดกิจกรรมใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น
- อื่น ๆ

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ
- อื่น ๆ

ตัวชี้วัดหน่วยระบบ B

คือ หน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 กลุ่ม คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ประกอบไปด้วย

- ความยากจนของประเทศ

- นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ
- อื่น ๆ

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ประกอบไปด้วย

- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน
- สภาพปัจจุบัน
- ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้านและชุมชน
- ด้านวัฒนธรรม
- ด้านอื่น ๆ

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว

- ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือข่าย
- หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- อาชีพหลักของผู้กู้
- รายได้ของครอบครัว
- ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ
- อื่น ๆ

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- เงินที่กู้มาได้
- เงินอื่น ๆ
- สถานที่และวัตถุดิบ
- เทคนิควิธีทำงาน
- กำลังทำงาน
- อื่น ๆ

3. ตัวชี้วัดกระบวนการหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- การทำกิจการถูกวิธี

- การหาตลาดที่ดี
- การหาวัตถุดิบที่ดี
- การทำบัญชี
- การวิเคราะห์ประเมิน
- อื่น ๆ

ผลการประเมินบริบทประเทศ / ชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

จากรายงานประจำปีของธนาคารกสิกรไทย (HYPERLINK

[http://www.gotoktb.com/pdf/Financial Statement/KTB 2001_Thai.pdf](http://www.gotoktb.com/pdf/Financial%20Statement/KTB%2001_Thai.pdf)) ได้กล่าวถึงภาวะความยากจนของประเทศไทย ว่าภาวะเศรษฐกิจในรอบปี 2544 ที่ผ่านมามีการขยายตัวเพียงเล็กน้อย ส่งผลกระทบให้ภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรเกิดการชะลอตัวเกิดดุลลดลง ภาวะเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ ธนาคารกรุงไทย ได้เร่งปรับกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจธนาคารและปรับองค์กรอย่างค่อนเนื่อง เร่งพัฒนานำไปสู่การปฏิบัติที่เกิดผลสำเร็จมากขึ้นและนำแนวคิดการจัดการแบบใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างความสำเร็จในทุก ๆ ด้านต่อไป

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

จากรายงานประจำปี 2544 ของธนาคารกสิกรไทย ([http://www.gototfb.com/pdf/Financial Statement/TFB 2001_Thai.pdf](http://www.gototfb.com/pdf/Financial%20Statement/TFB%2001_Thai.pdf)) ได้กล่าวถึงบริการสินเชื่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยความร่วมมือจากภาครัฐร่วมสนับสนุนลูกค้า SMEs ของธนาคาร ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากกองทุนเพื่อร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs Venture Capital Fund) หรือกองทุนรวม SMEs โดยมีบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมวรณ จำกัด เป็นผู้จัดการกองทุน ซึ่งจะช่วยเหลือเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางการเงินและช่วยปรับปรุงอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity Ratio) ของกลุ่มลูกค้า SMEs ของธนาคาร

1.1.3 ภาวะขาดดุลการค้าของประเทศ

จากรายงานผลประจำปี 2544 ของธนาคารกสิกรไทย ([http://www.gototf.com/pdf/Financial Statement/TFB 2001_Thai.pdf](http://www.gototf.com/pdf/Financial%20Statement/TFB%2001_Thai.pdf)) จากผลการดำเนินงานตามงบการเงินของธนาคารสำหรับปี 2543 และปี 2544 พบว่าสาเหตุหลักที่ทำให้กำไรสุทธิลดลง เนื่องจากธนาคารตั้งค่าเผื่อการด้อยค่าของทรัพย์สินรอการขาย ค่าใช้จ่ายในการถือครองและค่าใช้จ่ายในการขายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนผลขาดทุน

จากการขายทรัพย์สินรอกการขายที่มีอยู่ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายธนาคารในการจัดการทรัพย์สินรอกการขายด้วยหลักความระมัดระวังยิ่งขึ้น และได้ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเพิ่ม เพื่อรองรับผลการขาดทุนทั้งหมดที่จะเกิดจากการขายลูกหนี้ของธนาคารให้แก่บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

จากรายงานผลประจำปี 2544 ของธนาคารกสิกรไทย (http://www.gototf.com/pdf/Financial Statement/TFB 2001_Thai.pdf) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน ดังนี้คือ จากสภาพเศรษฐกิจที่ถดถอยและขยายตัวของสินเชื่อในอัตราที่ลดลง ได้ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งต้องพยายามปรับตัวโดยหันมาให้ความสำคัญกับกลุ่มลูกค้าผู้บริโภครายย่อยมากขึ้น เนื่องจากเล็งเห็นว่าเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการเติบโต ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งได้พยายามพัฒนาบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าโดยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการ เพื่อสร้างประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินธุรกิจของธนาคาร โดยดูจากความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้าผู้ใช้บริการ เพื่อการปรับปรุงรูปแบบการให้บริการให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มลูกค้าต่อไป เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าได้อย่างเต็มที่

3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 3 3.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์หมู่บ้านธารมงคล

หมู่บ้านธารมงคล หรือ หมู่บ้านหนองประจักษ์ หมู่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ.2427 หรือประมาณ 17 ปีที่ผ่านมา โดยการแยกออกมาจากหมู่บ้านเขาวง หมู่ 3 เนื่องจากว่าจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ชาวบ้านได้ขยับขยายจองที่ทำมาหากินนอกพื้นที่มากขึ้น ผู้เฒ่าผู้แก่ที่ชาวบ้านเคารพนับถือได้แจ้งความจำนงค์ต่อทางอำเภอปากช่องว่ามีความประสงค์ที่จะแยกออกจากหมู่บ้านเดิมมาตั้งหมู่บ้านใหม่จำนวนครัวเรือนที่มีในช่วงแรก 50 หลังคาเรือน เนื่องจากที่ท้ายหมู่บ้านมีหนองน้ำอยู่แห่งหนึ่งชื่อ “หนองประจักษ์” ซึ่งในอดีตเป็นหนองน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีน้ำอยู่ตลอด ชาวบ้านได้อาศัยใช้ดื่มใช้กินและทำการเกษตรปลูกพืชสวน พืชไร่ ต่อมาไม่นานหนองน้ำนั้นได้เหือดแห้งไปโดยไม่ทราบสาเหตุ ชาวบ้านจึงประชุมปรึกษาหารือกันว่าควรจะตั้งชื่อหมู่บ้านใหม่เพื่อความศิริมงคล แทนชื่อเดิม คือ “หมู่บ้านหนองประจักษ์” ที่ชาวบ้านเรียกติดปากกันมา ซึ่งนายยอด องค์ภักดี ได้เสนอชื่อ “หมู่บ้านธารมงคล” ซึ่งชาวบ้านทุกคนต่างก็เห็นชอบชื่อนี้ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “หมู่บ้านธารมงคล (หนองประจักษ์)” จนถึงปัจจุบัน ชาวบ้านกลุ่มแรกที่ก่อตั้งหมู่บ้าน คือ นายเจียม เสาวรรส, นายสุเรียน คำปิ่น, นางบังอร ศรีโพธิ์กลาง และคนอื่น ๆ โดยการแยกตัวออกมาจากหมู่บ้านเขาวง หมู่ 3 เดิมชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นคน อ.สูงเนิน อ.โนนสูง และ อ.ปากช่อง

จนกระทั่งมา ด้วยการมาซื้อที่ดินทำไร่ ทำสวน โดยทำไร่อ้อยเป็นอาชีพหลัก หลังจากนั้นจึงได้หันมาทำไร่ข้าวโพด, มันสำปะหลัง, มะม่วง, มะขามหวาน และน้อยหน่า หลังจากที่ได้เห็นว่าผลผลิตที่ได้มีความอุดมสมบูรณ์ มีรายได้ที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างสบาย ๆ จึงได้ชักชวนญาติพี่น้องและคนรู้จักให้มาซื้อที่ทำกินที่หมู่บ้านธารมงคลจนถึงปัจจุบัน

2. สภาพปัจจุบันภายในหมู่บ้านธารมงคล

ปัจจุบันหมู่บ้านธารมงคลมีประชากรทั้งหมด คน 61 ครอบครัว ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร เช่น ไร่ข้าวโพด, มะขามหวาน, ข้าวโพด, มะม่วง, น้อยหน่า และอ้อย โดยหมุนเวียนเปลี่ยนไปตามฤดูกาล ภายในหมู่บ้านไม่มีวัดและโรงเรียน เมื่อถึงเวลาประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาชาวบ้านจะต้องเดินทางไปวัดเขาวงที่หมู่บ้านเขาวง หมู่ 3 ส่วนเด็กนักเรียนก็ต้องไปเรียนที่โรงเรียนเขาวง หมู่บ้านเขาวง หมู่ 3 อีกเช่นกัน ชาวบ้านอาศัยน้ำฝนใช้ในการอุปโภคบริโภค ภายในหมู่บ้านไม่สามารถใช้น้ำประปาได้ เนื่องจากว่าหมู่บ้านตั้งอยู่ภายในเชิงเขาที่สูงน้ำจึงไม่ไหล หมู่บ้านธารมงคลมีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น ๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ หมู่บ้านวังน้เกศ หมู่ 2
- ทิศใต้ ติดต่อกับ หมู่บ้านเขาวง หมู่ 3
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ หมู่บ้านหนองมะกูด หมู่ 5
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลพญาเย็น อ.ปากช่อง

3. ด้านเศรษฐกิจภายในหมู่บ้านธารมงคล

ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร ส่วนใหญ่มีฐานะปานกลางและมีจำนวนหนึ่งที่มีฐานะยากจน เนื่องจากไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง รายได้จากการขายพืชเกษตรประมาณปีละ 20,000 – 30,000 บาท/ครอบครัว บางครอบครัวประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค่าขาย จำนวน 6 ครอบครัว เลี้ยงสัตว์ 1 ครอบครัว ไม่มีข้าราชการภายในหมู่บ้าน

4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ชาวบ้านหมู่บ้านธารมงคลส่วนใหญ่อยู่กันแบบระบบเครือญาติและมีบางครอบครัวที่เพิ่งย้ายเข้ามาใหม่ ส่วนผู้นำภายในหมู่บ้านแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ ผู้นำด้านการปกครอง คือ ผู้ใหญ่บ้าน ธารมงคล นายกฤษณะ แก้วศรีสุข และผู้นำด้านการเมืองท้องถิ่น นางดวง ศรีสูงเนิน เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.)

ชาวบ้านหมู่บ้านธารมงคลนับถือศาสนาพุทธทุกคน ที่หมู่บ้านไม่มีทั้งวัดและโรงเรียน เมื่อถึงประเพณีทางพระพุทธศาสนาชาวบ้านจะพร้อมใจกันไปประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาที่

วัดเขาวง หมู่ 3 ส่วนเด็กนักเรียนจะไปเรียนที่โรงเรียนเขาวง หมู่ที่ 3 เช่นกัน และโรงเรียนวชิราลงกรณ์ หมู่ 2 โดยมีรถรับส่งภายในหมู่บ้าน

ชาวบ้านหมู่บ้านธารมงคลได้ให้ความสำคัญกับประเพณีวัฒนธรรมและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น ประเพณีสงกรานต์รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่, วันขึ้นปีใหม่, ทำบุญกลางบ้าน, ประเพณีเข้าพรรษาและออกพรรษา อีกทั้งวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอื่น ๆ

5. ข้อมูลด้านอื่น ๆ

5.1 ชาวบ้านธารมงคลมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองอยู่จำนวน 50 ครัวเรือน ส่วนที่เหลือต้องเช่าใคร่คนอื่นได้ทำการเกษตรโดยการคิดค่าเช่าขึ้นอยู่กับเจ้าของที่ ลักษณะของพื้นที่ ความอุดมสมบูรณ์ของน้ำว่าจะคิดค่าเช่าในราคาถูกหรือแพง ชาวบ้านจำนวน 52 ครัวเรือนเป็นหนี้กองทุน 1 ล้านบาท และมีบางคนได้ไปกู้ยืมหนี้ยาทุนนอกระบบในอัตราดอกเบี้ยที่แพง

5.2 วิธีหรือแบบแผนในการดำเนินชีวิตของชาวบ้านธารมงคลเป็นไปอย่างเรียบง่าย ประเพณีที่สำคัญที่สุดสำหรับชาวบ้านธารมงคล คือ ประเพณีทำบุญกลางบ้าน ซึ่งจะจัดเป็นประจำทุกปีในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 โดยมีการนิมนต์พระมาสวด แล้วทำบุญตักบาตรกันเพื่อความเป็นสิริมงคลของหมู่บ้านและชาวบ้าน

5.3 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญภายในอาณาเขตของหมู่บ้านธารมงคล ซึ่งชาวบ้านมีความภาคภูมิใจมากคือ วนาสีรีสวรรค์ เขาใหญ่ เป็นบ้านพักตากอากาศที่มีความสวยงามมากทั้งด้านอาคารสถานที่และธรรมชาติที่อยู่รอบ ๆ รีสอร์ท

ตอนที่ 4 ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้รู้แต่ละราย

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่

- รายได้เป็นเงิน
- ผู้รู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ
- อื่น ๆ

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
- ผู้กู้ทำการกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- อื่น ๆ

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

- ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง
- ผู้กู้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- การกลับคืนถิ่นของประชาชน
- อื่น ๆ

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B มีความเชื่อมโยงต่อกัน ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้ประสบความสำเร็จเงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B ก็จะประสบความสำเร็จไปด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับการทำการประเมินโครงการซึ่งได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่หมู่บ้านธารมงคล หมู่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ซึ่งมีอาชีพและบทบาทที่แตกต่างกันรวมทั้งสิ้น 62 ครัวเรือน จำแนกได้ดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 15 คน
2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 52 คน
3. ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ที่ชาวบ้านนับถือ 5 คน

สำหรับวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำการประเมินนั้น จะสุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ในแบบวิธีการทำรายงานตามแบบรายงาน (บร.) ต่าง ๆ เช่น ร้อยละ 50 ของจำนวนผู้กู้ หรือจำนวนสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 5 ราย หรือ เฉพาะรายกรณี คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านธารมงคล และเพื่อทราบว่าการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่นั้น จำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดตัวแปรและตัวชี้วัดที่จะนำ

มาใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านธรรมาสงเคราะห์ สำหรับคำว่า “ตัวแปร” และ “ตัวชี้วัด” มีความหมายที่คล้ายกัน ซึ่งสามารถนำมาใช้แทนกันในบางครั้งได้ และมีข้อแตกต่างกันอย่างไร ดังนี้คือ

ตัวชี้วัด หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการทำการประเมินหรือศึกษาค้นคว้า จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นั้น จะมีลักษณะหรือรูปธรรมอย่างไร ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณและในลักษณะเชิงคุณภาพ

ตัวแปร หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่เมื่อเก็บข้อมูลจะได้ค่าตัวแปรไปสำหรับผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายในกลุ่มประชากรนั้น ๆ และตัวแปรอาจมีค่าคงที่หรือแปรเปลี่ยนค่าไปได้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและโครงสร้างของสิ่งที่กำลังทำการประเมิน

ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่

1. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ ได้แก่

1.1 ตัวแปรและตัวชี้วัดบริบท (Context) ได้แก่

- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
- จำนวนประชากร
- สภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้าน
- สภาพเศรษฐกิจภายในหมู่บ้าน
- ด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี
- อื่น ๆ เช่น รูปแบบการดำรงชีวิต

1.2 ตัวแปรและตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่

- กองทุน 1 ล้านบาท
- คณะกรรมการกองทุน
- สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรรมาสงเคราะห์
- เงินที่ชำระคืนเงินกู้ยืมกองทุน 1 ล้านบาท
- อื่น ๆ เช่น กองทุนออมทรัพย์ - สะสมของหมู่บ้าน

1.3 ตัวแปรและตัวชี้วัดกระบวนการ (Process) ได้แก่

- การคัดเลือกสมาชิกที่ขึ้นเรื่องขอู้
- การทำสัญญาเงินกู้
- การอนุมัติเงินกู้แก่สมาชิกที่ผ่านโครงการ
- การจัดทำบัญชีกู้ยืม
- กิจกรรมอื่น ๆ เช่น การรับชำระหนี้

1.4 ตัวแปรและตัวชี้วัดผลผลิต (Product) ได้แก่

- จำนวนผู้ที่กู้ยืมเงินกองทุน 1 ล้านบาท
- ยอดเงินให้กู้
- ความสามารถในการชำระหนี้ได้ทันกำหนด
- กองทุนออมทรัพย์ - กองทุนสะสม
- อื่น ๆ เช่น ชื่อเสียงของชุมชน

2. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย

2.1 ตัวแปรและตัวชี้วัดบริบท (Context) ได้แก่

- ความรู้ความสามารถของผู้ดูแลรายบุคคล
- อาชีพหลักของผู้ดูแล
- รายได้ของผู้ดูแล
- จำนวนหนี้สินทั้งใน – นอกกรอบของผู้ดูแล
- จำนวนสมาชิกในครอบครัว
- ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพของผู้ดูแล

2.2 ตัวแปรและตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่

- จำนวนเงินกู้
- อาคารและสถานที่ประกอบอาชีพ
- วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต
- กระบวนการปฏิบัติงาน
- อื่น ๆ เช่น จำนวนผู้ปฏิบัติงาน

2.3 ตัวแปรและตัวชี้วัดกระบวนการ (Process) ได้แก่

- การประกอบกิจการ
- การหาตลาดขายผลผลิตที่ได้
- การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย
- กิจกรรมอื่น ๆ

2.4 ตัวแปรและตัวชี้วัดผลผลิต (Product) ได้แก่

- รายได้ที่เป็นตัวเงิน
- ผลเป็นสิ่งที่ของ
- ผลเป็นความพอใจ

- อื่น ๆ เช่น นักศึกษาได้เรียนรู้ธุรกิจ

กล่าวโดยสรุป คือ ตัวแปรและตัวชี้วัดระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้รู้ และตัวแปร และตัวชี้วัดระบบการดำเนินงานกิจการของผู้รู้แต่ละรายนั้น มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและสอดคล้องกัน ดังนั้นจึงต้องทำการประเมินทั้งสองหน่วยระบบนี้ควบคู่กัน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

จากการเก็บข้อมูลเพื่อทำการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านธรรมวงศนั้น ผู้ประเมินได้ใช้เครื่องมือในการประเมินดังนี้

1. การบันทึกข้อมูลโดยใช้แบบรายงาน (ปร.1 – ปร.12)
2. การสังเกตพฤติกรรมบุคคล
3. การสัมภาษณ์ทั้งในแบบรายบุคคลและกลุ่ม
4. การสำรวจแบบมีส่วนร่วม เช่น การจัดประชุมประชาคม, เวทีชาวบ้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่จะทำการเก็บข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 แหล่ง คือ

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source)

เป็นแหล่งข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรง โดยที่ผู้ประเมินทำการเก็บข้อมูลใหม่ด้วยตนเอง

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source)

เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินนำมาจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บข้อมูลและรวบรวมสรุปผลไว้เรียบร้อยแล้ว

ขั้นตอนในการเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพ มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดข้อมูลและตัวชี้วัด

เพื่อให้ทราบถึงลักษณะข้อมูล และสามารถเลือกตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

2. กำหนดแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่จะทำเก็บข้อมูลในครั้งนี้ คือ หมู่บ้านธรรมวงศ ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

3. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรรมวงศ ทั้งนี้ขึ้นกับ บ.ร. แต่ละบทว่าต้องการให้เก็บแบบรายบุคคล เฉพาะกรณี หรือกลุ่มสมาชิก

4. เลือกวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละครั้งจะมีวิธีที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับความต้องการข้อมูล ข้อจำกัดที่แตกต่างกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้ประเมินที่จะเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและน่าเชื่อถือ

5. สร้างและพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

นำไปสู่เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ น่าเชื่อถือ และข้อมูลที่ครบถ้วน สำหรับการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ผู้ประเมินได้ใช้แบบรายงาน (บร.1 – บร.12) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านและชุมชน จำนวนประชากร อาชีพหลักของประชากรและรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับหมู่บ้านและชุมชน

5.2 แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)

เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชนในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ลักษณะความเป็นอยู่ รูปแบบในการดำเนินชีวิตและอื่น ๆ

5.3 แบบรายงาน บร.3 (แบบเก็บข้อมูลทัศนคติที่ชาวบ้านมีต่อกองทุนเงินล้าน ทั้งในทางบวก และทางลบ)

เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติชาวบ้านหรือสมาชิกของทุน ว่ามีความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นอย่างไรที่มีโครงการกองทุน 1 ล้านบาท เข้าสู่หมู่บ้าน

5.4 แบบรายงาน บร.4 (แบบเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานรายเดือน)

เป็นการเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานในการจัดทำเงินกองทุนโดยผู้ประเมินจะทำการเก็บข้อมูลทุกสิ้นเดือน มีเนื้อหาเกี่ยวกับรายชื่อคณะกรรมการกองทุน วันที่ก่อตั้งกองทุน จำนวนสมาชิก จำนวนเงินกู้ยืมและรายละเอียดอื่น ๆ

5.5 แบบรายงาน บร.5 (แบบเก็บข้อมูลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมประชาคมเวทีชาวบ้านทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล หรืออำเภอ เนื้อหาการประชุมจะเกี่ยวข้องกับกองทุน 1 ล้านบาท

5.6 แบบรายงาน บร.6 (แบบจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

เป็นการเก็บข้อมูลในการประชุมของผู้กู้เงินกองทุนว่ามีปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

5.7 แบบรายงาน บร.7 (แบบเก็บข้อมูลสรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งในทัศนของประชาชน)

เป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากแบบรายงาน บร.2 มาทำการสรุปและวิเคราะห์ผล

5.8 แบบรายงาน บร.8 (แบบเก็บข้อมูลโครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ SMEs)

เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจขนาดย่อมภายในหมู่บ้านหรือชุมชน และระดับตำบล ในการผลิตสินค้าการหัตถาชีพเป้าหมาย กลุ่มลูกค้า และจำนวนสมาชิกกลุ่มผู้ประกอบการ

5.9 แบบรายงาน บร.9 (แบบเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์)

เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์สมาชิกกองทุน คณะกรรมการ ในเรื่องของกองทุน เงินต้น การจัดทำบัญชี การเลือกตั้งคณะกรรมการ โดยที่ผู้ประเมินจะเป็นคนกำหนดหัวข้อในการสัมภาษณ์ ซึ่งจะมีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและกลุ่มชุมชน

5.10 แบบรายงาน บร.10 (แบบเก็บข้อมูลสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)

เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากโครงการกองทุน 1 ล้านบาท ว่ามีผลอย่างไรและปัญหาในการดำเนินงานรวมไปถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วย

5.11 แบบรายงาน บร.11 (แบบเก็บข้อมูลศึกษารายกรณี)

เป็นการเก็บข้อมูลผู้ที่กู้ยืมเงินกองทุน 1 ล้านบาท แบบรายบุคคลว่านำเงินทุนไปลงทุนทำอะไรบ้าง การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายจริง และผลที่ได้รับจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.12 แบบรายงาน บร.12 (แบบเก็บข้อมูลการวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

เป็นการเก็บข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และวัฒนธรรม สาธารณสุข (สุขภาพชุมชน) ทรัพยากรธรรมชาติ และด้านโครงสร้างภายในชุมชนหรือตำบล

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินใช้แบบสอบถามจากแบบรายงาน บร.ต่าง ๆ การสัมภาษณ์ การสังเกต การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดประชุมในแต่ละครั้ง นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินในหมู่บ้าน ชามงคล หมู่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้ประเมินได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้นำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 แบบ คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เป็นการวิเคราะห์โดยไม่ใช้วิธีทางสถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดต่าง ๆ จากรูปแบบการประเมินแบบซิปป์โมเดลที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 ตอนที่ 1 และ 2 เมื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทประเทศ / ชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

จากรายงานประจำปีของธนาคารกสิกรไทยได้กล่าวถึงภาวะความยากจนของประเทศไทย ว่า ภาวะเศรษฐกิจไทยในรอบปี 2544 ที่ผ่านมามีการขยายตัวเพียงเล็กน้อย ส่งผลกระทบให้ภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรเกิดการชะลอตัวเพียงเล็กน้อย ส่งผลกระทบให้ภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรเกิดการชะลอตัว การใช้ขยายบริโภคอุปโภคของประชาชนอ่อนตัวลง ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดเกิดดุลลดลง ภาวะเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ ธนาคารกรุงไทยได้เร่งปรับกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจธนาคาร และปรับองค์การอย่างต่อเนื่อง เร่งพัฒนานำไปสู่การปฏิบัติที่เกิดผลสำเร็จมากขึ้น และนำแนวคิดการจัดการแบบใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างความสำเร็จในทุก ๆ ด้านต่อไป

ธนาคารกสิกรไทย , 2544 (http://www.gotoktb.com/pdf/FinancialStatement/KTB_2001_Thai.pdf)

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

จากรายงานประจำปี 2544 ของธนาคารกสิกรไทย ได้กล่าวถึงบริการสินเชื่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยความร่วมมือจากภาครัฐร่วมสนับสนุนลูกค้า SMEs ของธนาคารได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน จากกองทุนเพื่อร่วมลงทุนใน อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs Venture Capital Fund) หรือกองทุนรวม SMEs โดยมีบริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมวรณ จำกัด เป็นผู้จัดการกองทุน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางการเงินและช่วยปรับปรุงอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity Ratio) ของกลุ่มลูกค้า SMEs ของธนาคาร

ธนาคารกสิกรไทย , 2544([http://www.gotoktb.com/pdf/Financial Statement/KTB_2001_Thai.pdf](http://www.gotoktb.com/pdf/FinancialStatement/KTB_2001_Thai.pdf))

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

จากรายงานผลประจำปี 2544 ของธนาคารกสิกรไทย จากผลการดำเนินงาน ตามงบการเงิน ของธนาคารสำหรับปี 2543 และปี 2544 พบว่าสาเหตุหลักที่ทำให้กำไรสุทธิลดลง เนื่องจากธนาคารตั้ง ค่าเพื่อการค้ำของทรัพย์สินรอการขาย ค่าใช้จ่ายในการถือครองและค่าใช้จ่ายในการขายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนผลขาดทุนจากการขายทรัพย์สินรอการขายที่มีอยู่เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย ธนาคารในการจัดการทรัพย์สินรอการขายด้วยหลักความระมัดระวังยิ่งขึ้น และได้ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัย จะสูญเพิ่ม เพื่อรองรับผลการขาดทุนทั้งหมดที่จะเกิดจากการขายลูกหนี้ของธนาคารให้แก่บริษัท บริหารสินทรัพย์ไทย ธนาคารกสิกรไทย , 2544 (<http://www.gotoktb.com/pdf/Financial> <http://www.gotoktb.com/pdf/Financial Statement/KTB 2001 Thai.pdf>)

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

จากรายงานผลประจำปี 2544 ของธนาคารกสิกรไทย ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน ดังนี้คือ จากสภาพเศรษฐกิจที่ถดถอยและขยายตัวของสินเชื่อในอัตราที่ลดลง ได้ส่งผลให้ ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งต้องพยายามปรับตัวโดยหันมาให้ความสำคัญกับกลุ่มลูกค้าผู้บริโภครายย่อยมากขึ้น เนื่องจากเล็งเห็นว่าเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการเติบโต ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งได้พยายาม พัฒนาบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการ เพื่อสร้างประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินธุรกิจของธนาคาร โดยดูจาก ความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้าผู้ใช้บริการ เพื่อการปรับปรุงรูปแบบการให้บริการให้เหมาะสม กับความต้องการของกลุ่มลูกค้าต่อไป เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าได้อย่างเต็มที่

ธนาคารกสิกรไทย , 2544 ([http:// WWW.gotoktb.com/pdf/Financial Statement/KTB 2001 Thai.pdf](http://WWW.gotoktb.com/pdf/Financial Statement/KTB 2001 Thai.pdf))

บริบทระดับท้องถิ่น

1. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์หมู่บ้านธารมงคล

หมู่บ้านธารมงคล หรือ หมู่บ้านหนองประดู่ส้ม หมู่ 9 ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ.2427 หรือประมาณ 17 ปีที่ผ่านมา โดยการแยกออกมาจาก หมู่บ้านเขาวง หมู่ 3 เนื่องจากว่าจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ชาวบ้านได้ขยับขยายจองที่ทำมาหากิน นอกพื้นที่มากขึ้น ผู้เฒ่าผู้แก่ที่ชาวบ้านเคารพนับถือได้แจ้งความจำนงค์ต่อทางอำเภอปากช่องว่ามีความ ประสงค์ที่จะแยกออกจากหมู่บ้านเดิมมาตั้งหมู่บ้านใหม่จำนวนครัวเรือนที่มีในช่วงแรก 50 หลังคาเรือน เนื่องจากที่ท้ายหมู่บ้านมีหนองน้ำอยู่แห่งหนึ่งชื่อ “หนองประดู่ส้ม” ซึ่งในอดีตเป็นหนองน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีน้ำอยู่ตลอด ชาวบ้านได้อาศัยใช้ดื่มใช้กินและทำการเกษตรปลูกพืชสวน พืชไร่ ต่อมา ไม่นานหนองน้ำนั้นได้เหือดแห้งไปโดยไม่ทราบสาเหตุ ชาวบ้านจึงประชุมปรึกษาหารือกันว่าควรจะ

ตั้งชื่อหมู่บ้านใหม่เพื่อความศิริมงคล แทนชื่อเดิม คือ “หมู่บ้านหนองประดู่ส้ม” ที่ชาวบ้านเรียกติดปากกันมา ซึ่งนายยอด องค์กรักดี ได้เสนอชื่อ “หมู่บ้านธารมงคล” ซึ่งชาวบ้านทุกคนต่างก็เห็นชอบชื่อนี้ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “หมู่บ้านธารมงคล (หนองประดู่ส้ม)” จนถึงปัจจุบัน ชาวบ้านกลุ่มแรกที่ก่อตั้งหมู่บ้านคือ นายเจียม เสาเวรส, นายสุเรียน คำปิ่น, นางบังอร ศรีโพธิ์กลาง และคนอื่น ๆ โดยการแยกตัวออกมาจากหมู่บ้านเขาวง หมู่ 3 เดิมชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นคน อ.สูงเนิน อ.โนนสูง และ อ.ปากช่อง จนกระทั่งมาด้วยการมาซื้อที่ดินทำไร่ ทำสวน โดยทำไร่อ้อยเป็นอาชีพหลัก หลังจากนั้นจึงได้หันมาทำไร่ข้าวโพด, มันสำปะหลัง, มะม่วง, มะขามหวาน และน้อยหน่า หลังจากที่ได้เห็นว่าผลผลิตที่ได้มีความอุดมสมบูรณ์ มีรายได้ที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างสบาย ๆ จึงได้ชักชวนญาติพี่น้องและคนรู้จักให้มาซื้อที่ทำกินที่หมู่บ้านธารมงคลจนถึงปัจจุบัน

2. สภาพปัจจุบันภายในหมู่บ้านธารมงคล

ปัจจุบันหมู่บ้านธารมงคลมีประชากรทั้งหมด 62 ครัวเรือน ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร เช่น ไร่ข้าวโพด, มะขามหวาน, ข้าวโพด, มะม่วง, น้อยหน่า และอ้อย โดยหมุนเวียนเปลี่ยนไปตามฤดูกาล ภายในหมู่บ้านไม่มีวัดและโรงเรียน เมื่อถึงเวลาประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาชาวบ้านจะต้องเดินทางไปวัดเขาวงที่หมู่บ้านเขาวง หมู่ 3 ส่วนเด็กนักเรียนก็ต้องไปเรียนที่โรงเรียนเขาวง หมู่บ้านเขาวง หมู่ 3 อีกเช่นกัน ชาวบ้านอาศัยน้ำฝนใช้ในการอุปโภคบริโภค ภายในหมู่บ้านไม่สามารถใช้น้ำประปาได้ เนื่องจากว่าหมู่บ้านตั้งอยู่ภายในเชิงเขาที่สูงน้ำจึงไม่ไหลหมู่บ้านธารมงคลมีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น ๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ หมู่บ้านวงษ์เกษตร หมู่ 2
- ทิศใต้ ติดต่อกับ หมู่บ้านเขาวง หมู่ 3
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ หมู่บ้านหนองมะกรูด หมู่ 5
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลพญาเย็น อ.ปากช่อง

3. ด้านเศรษฐกิจภายในหมู่บ้านธารมงคล

ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร ส่วนใหญ่มีฐานะปานกลางและมีจำนวนหนึ่งที่มีฐานะยากจน เนื่องจากไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง รายได้จากการขายพืชเกษตรประมาณปีละ 20,000 – 30,000 บาท / ครอบครัวย บางครอบครัวประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย จำนวน 6 ครอบครัวย เกษีงสัตว์ 1 ครอบครัวย ไม่มีข้าราชการภายในหมู่บ้าน

4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ชาวบ้านหมู่บ้านธารมงคลส่วนใหญ่อยู่กันแบบระบบเครือญาติและมีบางครอบครัวที่เพีงย้ายเข้ามาใหม่ ส่วนผู้นำภายในหมู่บ้านแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ ผู้นำด้านการปกครอง คือ ผู้ใหญ่บ้าน

ชาวมงคล นายกฤษณะ แก้วศรีสุข และผู้นำด้านการเมืองท้องถิ่น นางดวง ศรีสูงเนิน เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.)

ชาวบ้านหมู่บ้านชาวมงคลนับถือศาสนาพุทธทุกคน ที่หมู่บ้านไม่มีทั้งวัดและโรงเรียน เมื่อถึงประเพณีทางพระพุทธศาสนาชาวบ้านจะพร้อมใจกันไปประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาที่วัดเขาวง หมู่ 3 ส่วนเด็กนักเรียนจะไปเรียนที่โรงเรียนเขาวง หมู่ที่ 3 เช่นกัน และโรงเรียนวชิราลงกรณ์ หมู่ 2 โดยมีรถรับส่งภายในหมู่บ้าน

ชาวบ้านหมู่บ้านชาวมงคลได้ให้ความสำคัญกับประเพณีวัฒนธรรมและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น ประเพณีสงกรานต์รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่, วันขึ้นปีใหม่, ทำบุญกลางบ้าน, ประเพณีเข้าพรรษาและออกพรรษา อีกทั้งวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอื่น ๆ

5. ข้อมูลด้านอื่นๆ

5.1 ชาวบ้านชาวมงคลมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองอยู่จำนวน 50 ครัวเรือน ส่วนที่เหลือต้องเช่าใคร่คนอื่นได้ทำการเกษตรโดยการคิดค่าเช่าขึ้นอยู่กับเจ้าของที่ ลักษณะของพื้นที่ ความอุดมสมบูรณ์ของน้ำ ว่าจะคิดค่าเช่าในราคาถูกหรือแพง ชาวบ้านจำนวน 52 ครัวเรือนเป็นหนี้กองทุน 1 ล้านบาท และมีบางคนได้ไปกู้ยืมหนี้ยานทุนนอกระบบในอัตราดอกเบี้ยที่แพง

5.2 วิธีหรือแบบแผนในการดำเนินชีวิตของชาวบ้านชาวมงคลเป็นไปอย่างเรียบง่าย ประเพณีที่สำคัญที่สุดสำหรับชาวบ้านชาวมงคล คือ ประเพณีทำบุญกลางบ้าน ซึ่งจะจัดเป็นประจำทุกปีในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 โดยมีการนิมนต์พระมาสวด แล้วทำบุญตักบาตรกันเพื่อความเป็นสิริมงคลของหมู่บ้านและชาวบ้าน

5.3 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญภายในอาณาเขตของหมู่บ้านชาวมงคล ซึ่งชาวบ้านมีความภาคภูมิใจมาก คือ วนาสีรีสวรรค์ เขาใหญ่ เป็นบ้านพักตากอากาศที่มีความสวยงามมากทั้งด้านอาคารสถานที่และธรรมชาติที่อยู่รอบ ๆ รีสอร์ท

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยรวม

ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม กรณีศึกษาหมู่บ้านชาวมงคล ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา มีดังนี้

ผลการประเมินหน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1. นโยบายของรัฐบาลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการเก็บข้อมูลโดยแบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

ได้ทราบว่าประชาชนในหมู่บ้านธารมงคลมีความเข้าใจในโครงการกองทุน 1 ล้าน เป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีความพึงพอใจที่ทางรัฐบาลเห็นความสำคัญของหมู่บ้าน ด้วยการจัดตั้งกองทุน 1 ล้านบาท เพื่อช่วยเหลือในด้านเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ และเป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน อีกทั้งเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ภายในหมู่บ้านและชุมชน

2. กองทุน 1 ล้านบาท จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ได้ทราบว่าประชาชนมีความเข้าใจว่ารัฐบาลจัดสรรเงินจำนวนนี้เพื่อเป็นแหล่งกองทุนกู้ยืม และจะต้องมีการชำระหนี้คืนเมื่อครบกำหนดชำระหนี้ ซึ่งเงินทุนนี้ให้ประชาชนกู้ยืมไปลงทุนเพื่อทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และประชาชนที่เป็นสมาชิกของกองทุนเงินล้านจะต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ

3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านธารมงคล จากการสัมภาษณ์ได้ทราบว่า คณะกรรมการทุกท่านมีความรู้ความเข้าใจเป็นอันดีต่อนโยบายกองทุน 1 ล้านบาท ว่าเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและเป็นแหล่งเงินทุนให้ประชาชนกู้ยืมนำไปประกอบอาชีพ ซึ่งคณะกรรมการทุกท่านผ่านการคัดเลือกกลั่นกรองและเลือกตั้งจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านธารมงคลด้วยความชอบธรรม

4. เงินที่ผู้กู้ชำระคืน จากการสัมภาษณ์สมาชิกที่กู้ยืมเงินกองทุน 1 ล้านบาท ได้ทราบว่า สมาชิกมีความเห็นว่าควรจะมีการชำระหนี้ที่ตรงตามกำหนดเวลา เนื่องจากมีอัตราดอกเบี้ยต่ำ และระยะเวลาในการชำระหนี้ที่นาน จึงต้องมีการชำระหนี้คืนเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ ได้กู้ยืมต่อไป ผลประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1. กระบวนการคัดเลือกผู้กู้กองทุน พบว่า การคัดเลือกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านธารมงคลเป็นไปตามระเบียบของกองทุนทุกประการ ผู้กู้ทุกรายมีคุณสมบัติตรงตามที่ระเบียบกองทุนได้กำหนดไว้

2. กระบวนการแนะนำวิธีทางธุรกิจ ทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านธารมงคลได้แนะนำให้สมาชิกที่ขอกู้เงินไปลงทุนจริงตามที่ยื่นคำขอ วัตถุประสงค์โครงการ อีกทั้งได้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางประกอบอาชีพใหม่ ๆ ให้กับสมาชิกผู้กู้

3. กระบวนการจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านธารมงคล อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของற்றுณิกที่เป็นคนจัดทำบัญชีกู้ยืม และมีคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนอีกส่วนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบบัญชี เพื่อความโปร่งใสและยุติธรรมถูกต้องในการจัดทำบัญชี ซึ่งถ้าเกิดมีปัญหาก็จะขอคำปรึกษาจากประชาชนกองทุนและพัฒนาก่ออาชีพของ จ.นครราชสีมา

4. กระบวนการรับชำระหนี้ของกองทุนหมู่บ้านธารมงคล ได้ทราบว่า ยังไม่มีสมาชิกท่านใดนำเงินกู้ไปชำระคืน เนื่องจากยังไม่ครบรอบกำหนดชำระหนี้ของกองทุน

ผลการประเมินผลผลิตหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่

- จำนวนผู้ที่กู้เงินกองทุนปัจจุบันมี 52 ราย
- ยอดเงินสุทธิที่ให้สมาชิกกู้ไป 805,000 บาท (แปดแสนห้าพันบาทถ้วน)
- ยอดเงินคงเหลือจากการให้สมาชิกกู้ไปคงเหลือ 195,000 บาท (หนึ่งแสนเก้าหมื่นห้าพันบาท

ถ้วน)

- อัตราดอกเบี้ยคิดเป็นร้อยละ 8 ต่อปี

2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- จำนวนสมาชิกที่กู้ได้ 52 ราย
- จำนวนเงินสะสมปัจจุบัน (สิงหาคม 2545) 42,120 บาท (สี่หมื่นสองพันหนึ่งร้อยยี่สิบบาท

ถ้วน)

- การประกอบกิจการ พบว่า สมาชิกที่กู้ยืมเงินไป นำไปประกอบอาชีพจริง ทำให้เกิดรายได้ และอาชีพทางการเกษตรเกิดขึ้น เช่น นำไปลงทุนค้าขาย, ซื้อวัวนมมาเลี้ยง, ซื้อเมล็ดพันธุ์พืชต่าง ๆ

3. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธารมงคลทุกรายเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบมากขึ้น
- กองทุนหมู่บ้านส่งเสริมให้หมู่บ้านธารมงคล เกิดการเรียนรู้ในการบริหารจัดการภายในหมู่บ้าน

ตนเอง

- กองทุนหมู่บ้านธารมงคลมีศักยภาพและความเข้มแข็งมากขึ้น เนื่องจากการประสานงานที่ดี และการทำงานที่รอบคอบ สร้างความเชื่อมั่นแก่สมาชิก

- กองทุนหมู่บ้านธารมงคลมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากชาวบ้านลดการพึ่งพานายทุน นอกกรอบที่มีอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างแพง

ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B : การดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

ผลการประเมินบริบทของหน่วยระบบ B

1. ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย จากการสัมภาษณ์สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ธารมงคลร้อยละ 95 มีประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการประกอบอาชีพอยู่แล้ว เนื่องจากว่าเป็นการนำไปลงทุนประกอบกับอาชีพเดิมที่มีหรือทำมาตั้งนานแล้ว เช่น การทำไร่เกษตร, การเลี้ยงวัวนม และการค้าขาย

2. ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว พบว่า สมาชิกผู้กู้ประมาณ 95% มีความสามารถในการดำเนินกิจการของตนเอง เนื่องจากว่าเป็นอาชีพที่สืบทอดมาจากรุ่นปู่ย่าตายาย ทำให้มีประสบการณ์ในการทำงาน เงินที่กู้ยืมมาจึงนำมาส่งเสริมประกอบอาชีพยิ่งขึ้น

3. สมาชิกที่กู้ยืมบางรายได้นำเงินไปชำระหนี้รายทุนนอกระบบโดยไม่มีการนำเงินไปลงทุนจริง ทำให้ไม่มีเงินหมุนเวียน เมื่อครบกำหนดชำระหนี้กองทุนก็ไปกู้ยืมกับนายทุนนอกระบบเพื่อนำมาชำระหนี้กองทุน หมุนเวียนกันไปอย่างนี้

4. อาชีพหลักของผู้กู้แต่ละรายในหมู่บ้านธารมงคล โดยส่วนใหญ่จะมีอาชีพที่คล้ายกัน คือ มีอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำไร่มะขามหวาน, ไร่ข้าวโพด, ไร่น้อยหน่า และอาชีพค้าขาย และเลี้ยงสัตว์

5. รายได้โดยเฉลี่ยแต่ละครอบครัวผู้กู้กองทุนหมู่บ้านธารมงคล พบว่า แต่ละปีครอบครัวแต่ละครอบครัวมีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณ 20,000 – 30,000 บาทต่อปี

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1. สมาชิกผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านธารมงคล ทางคณะกรรมการกำหนดให้กู้ยืมได้ไม่เกินรายละ 20,000 บาท ซึ่งบางรายยอดเงินกู้อาจจะไม่ถึง 20,000 บาท ซึ่งบางรายอาจจะได้เพียง 15,000 บาท หรือ 5,000 บาท ทั้งนี้ขึ้นกับความน่าเชื่อถือของผู้กู้ในการนำไปลงทุนดำเนินโครงการ โดยการพิจารณาของคณะกรรมการกองทุน

2. สถานที่และวัตถุดิบ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธารมงคล ประกอบอาชีพการเกษตรภายในหมู่บ้าน วัตถุดิบที่สำคัญ คือ เมล็ดพันธุ์พืช ซึ่งต้องมีการซื้อจากภายนอก

3. เทคนิควิธีการทำงาน พบว่า การทำงานของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านธารมงคลมีเทคนิควิธีที่คล้ายคลึงกัน และมีการใช้แรงงานเครื่องจักรแทนแรงงานคน

4. กำลังทำงาน พบว่า สมาชิกผู้กู้โดยส่วนใหญ่มีการใช้กำลังคนและเครื่องจักร เช่น รถไถ, รถหยอดข้าวโพด, รถสีข้าวโพด และมีการจ้างแรงงานบ้างเป็นครั้งคราว เนื่องจากกิจการที่ผู้กู้ดำเนินการอยู่โดยส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็ก

ผลการประเมินกระบวนการหน่วยระบบ B พบว่า

1. การดำเนินกิจการ พบว่า สมาชิกที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านธารมงคลเป็นผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งนำเงินกู้ที่ได้ไปลงทุน เช่น ซื้อปุ๋ย ซื้อเมล็ดพันธุ์ ซึ่งยาฆ่าแมลง และค่าอื่น ๆ ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขายได้นำเงินไปซื้อสินค้ามาจำหน่ายที่ร้านเพิ่ม

2. การหาตลาดที่ดี พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธารมงคลจะมีการนำผลผลิตที่ได้มารวมกันเพื่อหาตลาดรองรับ เปรียบเทียบราคาและมีอำนาจต่อรองในการขายสินค้าในราคาที่ดี

3. การจัดทำบัญชี พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรมงคลไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเลย เนื่องจากสมาชิกบอกว่าไม่เคยทำบัญชีมาก่อน อีกทั้งเป็นเรื่องยุ่งยาก

4. การวิเคราะห์และการประเมิน พบว่า การประกอบอาชีพของสมาชิกหมู่บ้านธรมงคลยังคงสืบทอดอาชีพเกษตรกรรมตามที่บรรพบุรุษเคยทำต่อ ๆ กันมา เนื่องจากว่าขาดการส่งเสริมจากทางภาครัฐ เข้าไปช่วยเหลือทางด้านการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรแนวใหม่ การปรับปรุงดิน การให้น้ำพืช วิชาแพทยวิทย์วิทยาศาสตร์และยาฆ่าแมลง

ผลการประเมินผลผลิตหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ผลโดยตรง (Immediate Reault) ได้แก่

- รายได้ที่เป็นตัวเงิน พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรมงคลผู้ที่กู้เงินร้อยละ 50 มีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากขายผลผลิตได้ส่วนหนึ่ง แต่ยังมีสมาชิกบางส่วนที่ยังไม่มีรายได้เพิ่ม เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ระยะเวลาและโอกาสพอสมควร เช่น สมาชิกผู้กู้ที่เลี้ยงสัตว์ เช่น โคเนื้อ, หมูป่า และสมาชิกที่ทำการเกษตรที่ต้องรอฤดูกาลหรือธรรมชาติ เช่น การปลูกข้าวโพด อ้อย และมันสำปะหลัง

- ผลผลิตเป็นสิ่งของ พบว่า สมาชิกผู้กู้กองทุนหมู่บ้านธรมงคลที่ดำเนินการเลี้ยงโคนมและโคเนื้อ สามารถที่จะเพาะพันธุ์โคนมและโคเนื้อไว้ขายกิจการต่อไปในอนาคต หรือ ผู้ที่ดำเนินกิจการค้าขายก็สามารถขยายร้านค้าให้ใหญ่โตขึ้นได้

2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรมงคล มีรายได้เพิ่มขึ้นสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้
 - สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรมงคล ลดการเป็นหนี้รายทุนนอกระบบมากขึ้น
 - สมาชิกเกิดการเรียนรู้ในการดำเนินกิจการตนเองมากขึ้น ทั้งนี้ยังสามารถพัฒนาปรับปรุงผลผลิตที่ได้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

3. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

- สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรมงคล มีความสามัคคีกันมากขึ้น เพราะมีการจัดเวทีประชุมประจำทุกเดือน เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

- สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรมงคล สามารถพึ่งพาตนเองได้

- สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรมงคล มีศักยภาพและความเข้มแข็งมากขึ้นในการบริหารจัดการชุมชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A บางตัวต้องพึ่งผลผลิตบางตัวของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ซึ่งผู้กู้แต่ละรายจะต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้นเงินที่ผู้กู้ชำระคืนจึงเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ

A จึงจำเป็นที่จะต้องทำการประเมินทั้งสองหน่วย เพราะหน่วยระบบ A จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ก็ต้องขึ้นกับหน่วยระบบ B และหน่วยระบบ B จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ก็ต้องขึ้นอยู่กับหน่วยระบบ A อีกเช่นกัน

ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้กองทุนหมู่บ้านธารมมงคล

จากการประมวลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้หมู่บ้านธารมมงคล ตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าประกอบอาชีพทำไร่ 42 คน, เลี้ยงสัตว์ 4 คน, ค้าขาย 6 คน

1. อาชีพทำไร่ (ข้าวโพด, น้อยหน่า, มะขามหวาน และอื่น ๆ)

- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินลงทุน เพื่อนำมาใช้ในการประกอบการที่ดีและเพียงพอ เช่น ค่าเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง ค่าไถไร่ ค่าน้ำมัน และค่าจ้างแรงงานอื่น ๆ

- การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ ต้องมีการวางแผนการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า เช่น ไร่ไร่อ้อย ต้องมีการไถเตรียมดิน หาท่อนอ้อยพันธุ์ดีมีคุณภาพมาเตรียม อีกทั้งเตรียมค่าใช้จ่ายล่วงหน้าด้วย

- การได้ผลผลิตที่ดีทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ คือ ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพดี เมื่อนำไปจำหน่าย ทำให้ได้ผลตอบแทนที่สูง คู่แข่งกับการลงทุน

2. อาชีพขายของชำ

- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินลงทุนที่พอเหมาะ และสถานที่ตั้งร้าน

- การมีกระบวนการที่ดี คือ มีการเลือกซื้อสินค้าจากหลาย ๆ ที่แล้วนำมาเปรียบเทียบราคาเพื่อจะได้ซื้อสินค้าในราคาที่ถูกลง มีการจัดร้านค้าที่สะอาดเป็นหมวดหมู่ เพื่อความสะดวกในการเลือกซื้อสินค้า อีกทั้งยังต้องมีการจัดทำบัญชีในแต่ละวันว่า วันนี้ขายได้เท่าไร ขายสินค้าอะไรไปบ้าง ทำให้ง่ายต่อการเช็คสินค้าและการซื้อสินค้ามาจำหน่ายในครั้งถัดไปได้

- ผลผลิตที่ดีทั้งด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ คือ มีร้านค้าหลายร้านภายในหมู่บ้าน ผู้ซื้อสินค้าเลือกซื้อได้สบาย ๆ มีสินค้าเพียงพอกับความต้องการของคนในชุมชน ทำให้มีการค้าขายที่ดีและมีกำไรมากขึ้น

3. อาชีพเลี้ยงสัตว์ (โคเนื้อ, ปลา, ไก่)

- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินทุนสำรองจ่ายในกิจการเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อนำไปซื้ออาหารสัตว์ และยาฉีดต่าง ๆ

- การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ การวางแผนดำเนินปรับปรุงกิจการ การทำโรงเรือนเพิ่มเติมหรือระบบน้ำดื่ม-ใช้ของสัตว์ การวางแผนในการให้อาหารในปริมาณที่พอเหมาะและถูกสุขลักษณะ

- ผลผลิตที่ดีทั้งด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ จำนวนสัตว์เลี้ยงมีไม่มากเกินไปจนความดูแลของผู้เลี้ยง อีกทั้งสัตว์เลี้ยงมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง ไม่มีโรคแทรกซ้อน เมื่อนำไปจำหน่ายทำให้ได้ราคาที่ดี ไม่ถูกกดขี่ราคาให้ต่ำจากบรรดาแม่ค้าที่รับซื้อ

ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

1. ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- การมีความสามัคคีภายในหมู่บ้าน
- การมีคณะกรรมการและประธานกองทุนที่เข้มแข็ง
- การมีผู้นำหมู่บ้านที่มีคุณธรรม
- การมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่บ้าน
- การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2. ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

- ปัญหาด้านการว่างงาน
- ปัญหาการไม่รู้หนังสือ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้
- ปัญหาด้านการพนัน เช่น หวยใต้ดิน, ไฮโล, ไพ่
- ปัญหาด้านยาเสพติด เช่น ยาบ้า, สุรา, กาว

การเกิดองค์กรและเครือข่ายการเรียนรู้

อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้เป็นหน่วยประสานงานจัดเวทีประชาคมเพื่อรวมกลุ่มสมาชิกกองทุนแต่ละหมู่บ้านและตำบล มาทำการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำความรู้ที่ได้นั้นมาใช้ประกอบอาชีพของตนต่อไป

ความเข้มแข็งของชุมชน

1. ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พบดังนี้

- เสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน
- ชาวบ้านมีแหล่งเงินทุนกู้ยืมเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพภายในหมู่บ้านหรือชุมชน

- ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้สามารถจัดการบริหารกองทุนกันได้
- เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถและการแก้ไขปัญหาตามแนวทางเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2. ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า

- ประชาชนมีงานทำเพิ่มขึ้น

- ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น
- ประชาชนสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้
- มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมจากการรวบรวมแนะแนวอาชีพ

ตอนที่ 5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

ในการจัดทำสารนิพนธ์ กรณีศึกษาหมู่บ้านธารมงคล ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เพื่อทราบว่าสามารถบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

1. การเกิดกองทุน 1 ล้านบาท ในหมู่บ้านธารมกลนั้น สามารถช่วยแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านได้ในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นและลดการเป็นหนี้รายทุนนอกระบบ อาชีพหลักยังคงเป็นการเกษตร ซึ่งต้องอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติ เนื่องจากไม่มีแหล่งน้ำ ประชาชนจึงอยากให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือด้วยการส่งวิทยากรมาแนะแนวอบรมความรู้ในการประกอบอาชีพเสริม โดยไม่ต้องรอผลผลิตจากการเกษตรเพียงอย่างเดียว

2. การเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเอง พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านธารมกลขาดโอกาสในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากในหมู่บ้านไม่มีห้องสมุดประชาชน อีกทั้งยังขาดหอกระจายข่าวในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งถูกปล่อยร้างไว้การซ่อมแซม

3. ระบบการบริหารกองทุน พบว่า การบริหารกองทุนหมู่บ้านธารมกลมีประสิทธิภาพและศักยภาพที่ดี เนื่องจากมีประธานกองทุน คณะกรรมการกองทุน และผู้อาวุโส คอยให้คำแนะนำในการดำเนินงาน

4. การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า ประชาชนหมู่บ้านธารมกลนำเอาหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพของผู้

5. การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านธารมกล มีความรู้และความยุติธรรมในการดำเนินงานบริหารงานกองทุน และสมาชิกภายในหมู่บ้านมีความสามัคคีและรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 สรุปและอภิปรายผล

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมู่บ้านธารมงคล ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

(1) วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน
3. เพื่อศึกษาว่าได้เกิดองค์การเครือข่ายการเรียนรู้หรือไม่จากกระบวนการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้
4. เพื่อศึกษาว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อหรือไม่

(2) วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาระเบียบการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ศึกษากระบวนการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนตลอดจนปัจจัยที่เอื้ออำนวยและอุปสรรคต่อการดำเนินงาน
3. ใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบ CIPP Model มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดตัวชี้วัด และตัวแปรที่ทำการเก็บข้อมูลในครั้งนี้
4. ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบรายงาน บร. 1-12 และการสัมภาษณ์
5. นำข้อมูลที่ได้มาทำการประมวลผล

6. จัดทำสารนิพนธ์ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ และการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

(3) ผลการดำเนินการ

ผลการดำเนินการปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบ การบริหารจัดการและแนะนำผู้กู้

1. จากการสัมภาษณ์ประชาชนในหมู่บ้านธรรมมงคล ได้ทราบว่า ประชาชนมีความพอใจเป็นอย่างมาก ที่ทางรัฐบาลเห็นความสำคัญของหมู่บ้านด้วยการจัดตั้งกองทุน 1 ล้านบาท เพื่อช่วยเหลือประชาชนและแก้ไขปัญหาความยากจนระดับฐานรากของประเทศ
2. คณะกรรมการกองทุนมีความรู้ความสามารถในการจัดการบริหารกองทุน 1 ล้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้คำแนะนำในการกู้ยืมเงินหรือข้อสอบถามเกี่ยวกับเรื่องกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
3. ประชาชนได้นำเงินกู้ยืมจากกองทุน 1 ล้านบาท ไปลงทุนประกอบอาชีพทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทั้ง ทำให้ลดจำนวนคนว่างงานน้อยลง
4. ประชาชนมีความเห็นว่าการจะมีการชำระหนี้ให้ตรงตามกำหนดเวลาเพื่อให้เป็นกองทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ ได้กู้ยืมต่อไป

การดำเนินการกระบวนการหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1. การคัดเลือกสมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรรมมงคล เป็นไปตามระเบียบของกองทุนทุกประการ
2. คณะกรรมการได้แนะนำให้ผู้กู้นำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้
3. การจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างยุติธรรมและโปร่งใส
4. ยังไม่มีการชำระหนี้กองทุน เนื่องจากยังไม่ครบกำหนด

ผลดำเนินการผลผลิตหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1. ผลโดยตรง
 - จำนวนผู้กู้เงินกองทุนปัจจุบันมี 52 คน
 - ยอดเงินกู้สุทธิ 805,000 บาท
 - ยอดเงินคงเหลือสุทธิ 195,000 บาท
 - อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 8 ต่อปี

2. ผลกระทบโดยตรง

- จำนวนเงินสะสมปัจจุบัน 42,120 บาท
- สมาชิกนำเงินไปประกอบกิจการจริง ทำให้เกิดอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น

3. ผลกระทบทางอ้อม

- สมาชิกมีความซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบมากขึ้น
- สมาชิกเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- กองทุนหมู่บ้านธารมงคลมีศักยภาพและความเข้มแข็งมากขึ้น

ผลการดำเนินงาน หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

ผลการดำเนินงานบริบทหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

1. สมาชิกผู้กู้กองทุนหมู่บ้านธารมงคล โดยส่วนมากมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ
2. สมาชิกผู้กู้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจการ เนื่องจากว่าเป็นอาชีพที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ จึงมีประสบการณ์ในการทำงาน
3. สมาชิกผู้กู้บางรายไม่ได้นำเงินไปลงทุนจริง จึงทำให้ไม่มีรายได้เมื่อครบกำหนดชำระหนี้ก็ไม่สามารถที่จะนำเงินมาชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา
4. สมาชิกผู้กู้ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร เช่น ไร่มะขามหวาน, ข้าวโพด, เลี้ยงสัตว์ เช่น โคเนื้อและค้ายาย
5. สมาชิกผู้กู้แต่ละครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยปีละ 20,000 – 30,000 บาท

ผลการดำเนินงานปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านธารมงคล กำหนดให้สมาชิกกู้ยืมได้รายละไม่เกิน 20,000 บาท หรือน้อยกว่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการ
2. สมาชิกผู้กู้มีอาชีพเกษตรกรรม วัตถุประสงค์ที่จำเป็น คือ เมล็ดพันธุ์พืช, ยาฆ่าแมลง และอุปกรณ์การเกษตร
3. สมาชิกผู้กู้มีการใช้ทั้งแรงงานเครื่องจักรและแรงงานคนควบคู่กันไป
4. เนื่องจากกิจการของสมาชิกผู้กู้โดยส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็กทำกันภายในครอบครัว จึงไม่มีปัญหาเรื่องแรงงาน

ผลการดำเนินงานกระบวนการหน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย

1. สมาชิกผู้กู้ส่วนใหญ่ได้นำไปลงทุนซื้อเมล็ดพันธุ์, ปุ๋ยและอุปกรณ์อื่น ๆ ในการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย
2. สมาชิกผู้กู้ได้มีการรวมตัวนำผลผลิตไปจำหน่าย โดยมีการเปรียบเทียบราคาและอำนาจในการต่อรอง
3. สมาชิกผู้กู้ทุกรายไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย เนื่องจากไม่มีความรู้ด้านนี้ อีกทั้งยังเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก
4. สมาชิกผู้กู้ยังคงสืบทอดอาชีพจากบรรพบุรุษ โดยไม่มีการเริ่มทำสิ่งใหม่ ๆ เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ อีกทั้งขาดการส่งเสริมจากภาครัฐ

ผลการดำเนินงานผลผลิตของหน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย

1. ผลโดยตรง (Immediate Result)
 - รายได้ที่เป็นตัวเงิน
 - ผลผลิตที่เป็นสิ่งของ
2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - สมาชิกผู้กู้มีรายได้เพิ่มขึ้น
 - สมาชิกผู้กู้ลดเป็นหนี้รายทุนนอกระบบ
 - สมาชิกผู้กู้เกิดการเรียนรู้ในการดำเนินการตนเองเพิ่มขึ้น
3. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)
 - สมาชิกกองทุนมีความสามัคคีและความรับผิดชอบมากขึ้น
 - สมาชิกกองทุนสามารถพึ่งพาตนเองได้
 - สมาชิกกองทุนมีศักยภาพและความเข้มแข็งมากขึ้น

(4) อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของ กองทุนหมู่บ้านธารมงคล ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา บรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ข้อได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุน

กองทุนหมู่บ้านธรรมมงคล ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เกิดขึ้นได้โดยความร่วมมือของคนในชุมชน โดยทุกคนมีการจัดตั้งอย่างเป็นระบบ มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน และมีความสามัคคีกันภายในชุมชน

วัตถุประสงค์ข้อ 2 การมีระบบบริหารกองทุน

กองทุนหมู่บ้านธรรมมงคล ได้มีการโครงสร้างอย่างมีระบบและชัดเจนมีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนด้วยการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย โดยผ่านการพิจารณาจากสมาชิกกองทุน และมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

กองทุนหมู่บ้านธรรมมงคล เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการจัดประชุมเป็นประจำทุกเดือนและมีการขอความร่วมมือจากภายนอกชุมชน

วัตถุประสงค์ข้อ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรรมมงคล มีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มเลี้ยงไก่ชน, กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และมีความสามารถจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ร้านค้าประจำชุมชนได้

วัตถุประสงค์ข้อ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธรรมมงคล มีความสามัคคีกันในการจัดตั้งกองทุนโดยอาศัยความร่วมมือความจริงใจจากทุกคน อีกทั้งมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

- 2.1.1 สมาชิกในชุมชนมีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการจึงมีความเข้มแข็งสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันได้

- 2.1.2 สมาชิกในชุมชนอาศัยอยู่ในลักษณะเครือญาติ จึงมีการพึ่งพาอาศัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ทำให้มีความสามัคคีกัน
- 2.1.3 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านธารมมงคล มีผู้นำชุมชนที่มีความขยันขันแข็งและความยุติธรรมในการปกครองชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบ

- 2.2.1 คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของนายทุนนอกระบบ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยที่แพง ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน เพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้
- 2.2.2 คนในชุมชนขาดความรู้ที่ถูกต้องในการดำเนินกิจการ บางครั้งยังยึดติดอยู่กับความคิดเดิมไม่มีการพัฒนา
- 2.2.3 คนในชุมชนไม่มีการวางแผนการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานรายรับ-รายจ่าย ทำให้ยากต่อการติดตามผล

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนามผู้วิจัยได้สร้างเครือข่าย องค์กรย่อยภายในชุมชนได้แก่ กลุ่มสมาชิกผู้ประกอบอาชีพ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ ประจำหมู่บ้านธารมมงคลเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนิน โครงการตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทรรณะของประชาชนหมู่บ้านธารมมงคล

- 4.1 ชาวบ้านพึ่งพาอาศัยกันได้ทุกเรื่อง เช่น เงิน, อาหาร อื่น ๆ
- 4.2 คนในชุมชนรู้หน้าที่ของตนเอง
- 4.3 กระบวนการสื่อสารที่ดี
- 4.4 การอยู่ในชุมชนอย่างมีสันติ
- 4.5 การมีอาชีพเกษตรกรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ
- 4.6 เด็ก ๆ ได้เข้าโรงเรียนจนถึงภาคบังคับทุกคน
- 4.7 คนในชุมชนสร้างปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ ไว้เป็นอาหารในชุมชน

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

5.1 ผลโดยตรง (Immediate Result)

- เมื่อสมาชิกกู้เงินไปนำไปลงทุนประกอบกิจการได้สักระยะหนึ่งสามารถก่อให้เกิดรายได้และสามารถที่จะชำระหนี้กองทุน 1 ล้านบาท ได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ทำให้กองทุนเจริญเติบโตและมีเงินทุนหมุนเวียนต่อไป

5.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- สมาชิกผู้นำเงินไปลงทุนประกอบกิจการ ทำให้มีรายได้สามารถปลดหนี้สินได้ อีกทั้งยังเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าเดิม

5.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact)

- กองทุน 1 ล้านบาททำให้วิถีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ชาวบ้านดีขึ้น ก่อให้เกิดสันติสุขในชุมชน

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านฯ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 คณะกรรมการควรมีการแจกระเบียบข้อบังคับให้กับสมาชิกคนละ 1 ฉบับ เพื่อนำไปศึกษาทำความเข้าใจจะได้ปฏิบัติตามได้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ระเบียบข้อบังคับกองทุน ควรมีความกระชับมากกว่านี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายต่อสมาชิกกองทุน

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านฯ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 คณะกรรมการควรมีการตรวจสอบหรือติดตามผลของผู้ที่นำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพจริงหรือไม่

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 คณะกรรมการควรมีการเปิดประชุม หรือ เรียกประชุมสมาชิกให้บ่อยขึ้นเมื่อใกล้ครบกำหนดชำระหนี้ เพื่อแจ้งให้สมาชิกผู้รับทราบ

2.3 ข้อเสนอแนะเงินก็ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านรารมงคล

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ชาวบ้านควรมีการวางแผนจัดทำบัญชี รายรับ – รายจ่ายเพื่อให้ทราบถึงรายได้จากการขายผลผลิต และรายจ่ายในการซื้อวัตถุดิบ เพื่อทราบถึงกำไรในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ชาวบ้านควรนำไปลงทุนประกอบอาชีพจริงและมีระยะเวลาในการดำเนินงานที่ไม่นานเกินไป จึงจะทำให้ได้รับรายได้เร็วและมีรายจ่ายในการดำเนินงานที่ไม่มากเกินไป

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ผู้วิจัยควรมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนพื้นที่เป้าหมายอย่างละเอียดเพื่อ ความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูล

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ผู้วิจัยควรมีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและเก็บข้อมูลจากหลายด้าน เช่น การกรอกแบบสอบถาม , การสัมภาษณ์ การเข้าไปมีส่วนร่วม และอื่น ๆ

บรรณานุกรม

_____. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คู่มือ ก.ท.บ. หมู่บ้านธารมงคล,
(2544) อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

_____. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองแห่งชาติ, (2544 , 2545)

_____. รายงานประจำปี (2544) ธนาคารกสิกรไทย (ประเทศไทย)

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย (2545) ชุดวิชาการวิจัยชุมชน.
นนทบุรี : เอช.อาร์.พรินต์ติ้ง.

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย (2545) ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา
(Evaluation For Development)

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย (2545) ชุดวิชาการนิพนธ์
(Substantive Report)

_____. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา